

Baltarusija

- Sostinė - Minskas
- Valstybinės kalbos - Baltarusų, rusų
- Prezidentas - Aleksandras Lukašenka
- Ministras pirmininkas - Sergejus Sidorskis
- Nepriklausomybė nuo Sovietų Sąjungos:
 - Paskelbta 1990 m. liepos 3
 - Pripažinta 1991 m. rugpjūčio 25
- Plotas - 207 600 km²
- Vandens plotas - 2.830 km²
- Gyventojų skaičius - 9 689 800 (2008 m.)
- 40 % Baltarusijos padengta mišku.

Istorija

- Pirmosios žmonių stovyklos dabartinėje Baltarusijos teritorijoje randamos jau prieš 28-24 tūkstančius metų.
- 3 tūkstantmečio pabaigoje – 2 tūkstantmečio pr. m. e. pradžioje Baltarusijos teritorijoje pasirodo indoeuropiečių gentys, kaip manoma dabartinių baltų ir slavų protėviai.
- VII-VI a. pr. m. e. pietų Baltarusijos teritorijoje susiformavo Milogrado kultūra. Jos kilmė – diskutuotinas klausimas, vieni ją laiko baltiška, kiti slaviška.
- VIII-IX a. į anksčiau baltų – jotvingių, Dniepro baltų gyventas teritorijas pradėjo keltis slavai, susiformavo jų gentys – krivičiai, dregovičiai, radimičiai, kurie vėliau tapo baltarusų etnoso pagrindu. Tai buvo žemės ūkiu besiverčiančios gentys.
- Apie IX a. dabartinės Baltarusijos teritorijoje susikūrė pirmieji valstybiniai dariniai – Polocko, Turovo, Pinkso, Smolensko kunigaikštystės. 862 m. kronikose jau minimas Polockas. Vėliau šios kunigaikštystės pateko Kijevo Rusios įtakon. X a. jos buvo apkrikštytos, tačiau pagoniškų papročių išliko dar iki XV-XVI a.
- XIII-XIV a. dabartinės Baltarusijos teritorijoje buvusios kunigaikštystės buvo įjungtos į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę.
- Vėliau Baltarusijos teritorijos įėjo į Rusijos imperijos sudėtį.
- 1918 m. kovo 25 d. Visos Baltarusijos kongresas paskelbė nepriklausomą Baltarusijos Liaudies Respubliką, kuri egzistavo tik pusmetį.
- 1919 m. sausį buvo sudaryta Lietuvos-Baltarusijos Tarybų Respublika, tačiau netrukus buvo padalinta.
- Nuo 1920-1921 m. vakarinė dabartinės Baltarusijos dalis priklausė Lenkijai, o rytinė – Baltarusijos TSR, kuri nuo 1922 m. tapo Tarybų Sąjungos dalimi. 1920 m. pabaigoje J. Stalinas pradėjo Baltarusijos sovietizacijos kursą.

Antrasis pasaulinis karas ir jo padariniai

1939 m. prasidėjus Antrajam pasauliniam karui Vokietija ir Tarybų Sąjunga pasidalino Lenkiją. Baltarusiškos žemės atiteko Tarybų Sąjungai ir buvo prijungtos prie Baltarusijos TSR. Po karo dalis tų teritorijų grąžinta Lenkijai (Baltstogė arba Bialystokas).

1941-1944 m. visa Baltarusija buvo okupuota nacių Vokietijos. Per šį laikotarpį kraštas patyrė didžiulius demografinius ir ekonominius nuostolius:

- Baltarusija – labiausiai per karą nukentėjusi Sovietų šalis.
- Per Vokietijos okupacijos laikotarpį (1941-1944 m.) buvo:
 - “Nušluoti” 209 miestai iš 290.
 - Sunaikinta 85 % pramonės.
 - Sugriauta apie milijoną pastatų.
 - Žuvo 2-3 milijonai gyventojų. Trečdalis-ketvirtadalis visos populiacijos.

Po karo Baltarusija pradėjo atkūrimo procesą ir 1970 metais tapo vienu iš labiausiai išsivysčiusių TSRS ekonominių rajonų.

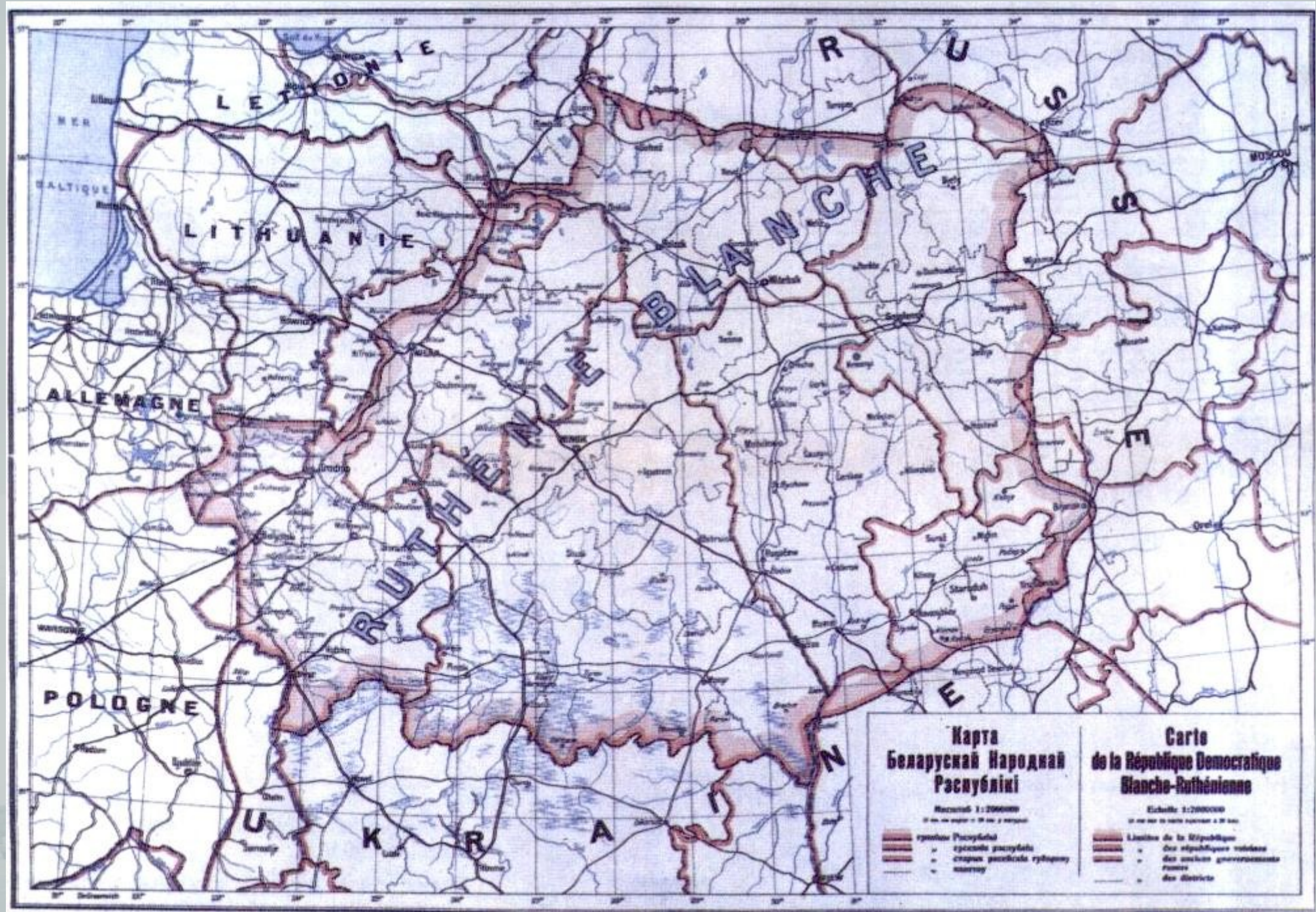
Dėl Černobylio katastrofos Ukrainoje dideli Baltarusijos plotai tapo radioaktyviai užteršti.

1991 m. rugpjūčio 25 d. Aukščiausioji Taryba paskelbė Baltarusijos TSR nepriklausomybę, šalies pavadinimas buvo pakeistas į Baltarusijos Respubliką.

LDK Vytauto Didžiojo laikais

Baltarusijos Liaudies Respublika, 1918 m.

Sovietų partizanai, 1943 m.

Raudonosios armijos tankas, 1944m.

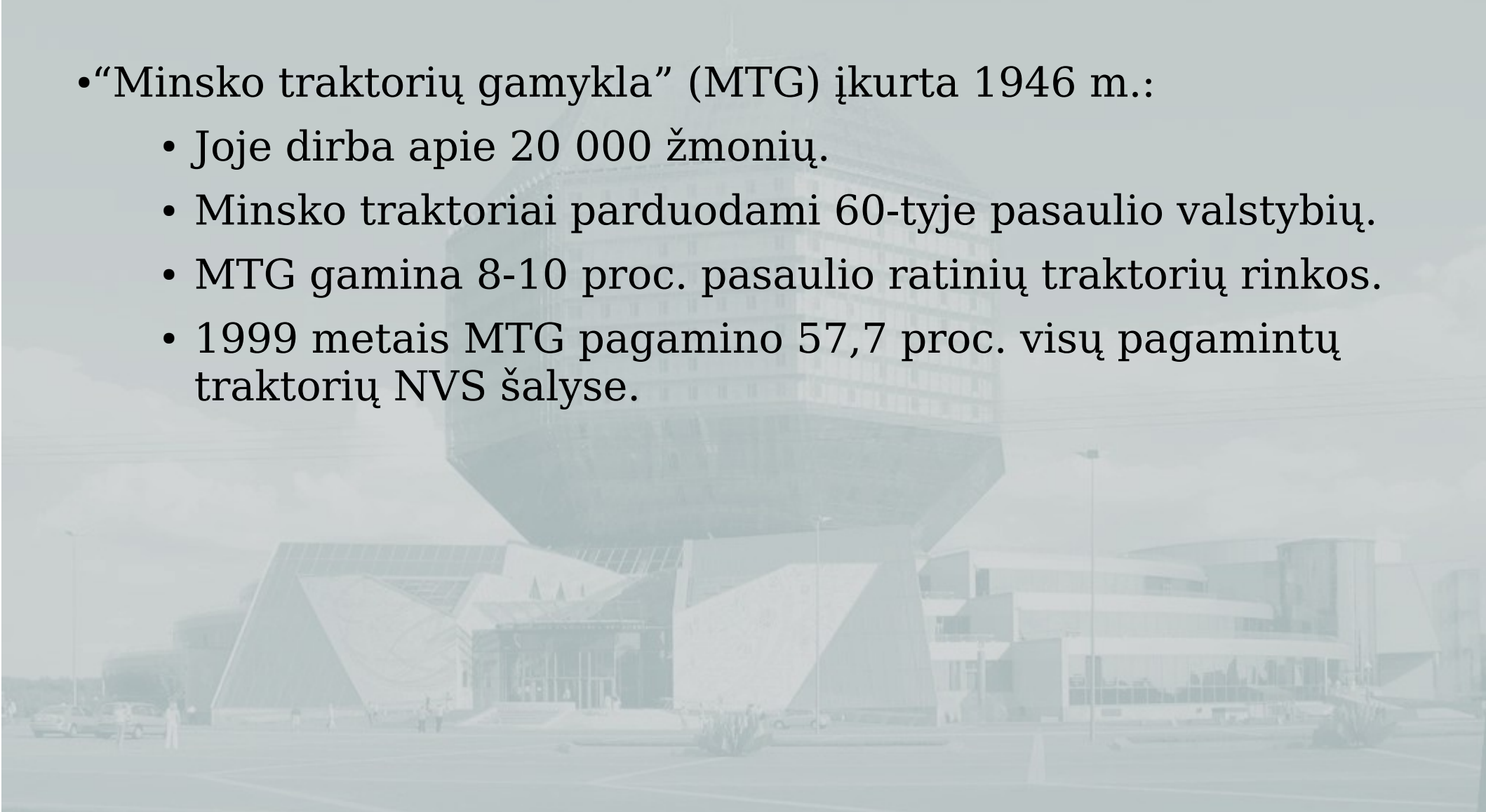

Ekonomika

- Kaip Sovietų laikais, Baltarusijos didžiąją dalį ekonomikos ir kapitalo kontroliuoja valstybė:
 - 51,2 % baltarusų dirba valstybinėse kompanijose.
 - 47,4 % dirba privačiose Baltarusijos kompanijose:
 - Iš jų 5,7 % dirba dalinai priklausančioms užsienio kompanijoms.
 - Iš jų 1,4 % baltarusų dirba užsienio kompanijoms.
- Eksportas – 9,413 mlrd. USD (2004): Rusija 49,1%, Jungtinė Karalystė 9,4%, Lenkija 4,4%, Vokietija 4,2%, Nyderlandai 4,2% – 2003;
- Importas - 11,09 mlrd. USD (2003).
- Užimtumo struktūra: pramonė (41,9%), paslaugos (39,2%), žemės ūkis (18,9%). Pagrindiniai prekybos partneriai – buvusios Tarybų Sąjungos šalys.
- Svarbiausios pramonės šakos: automobilių ir traktorių gamyba, staklių gamyba, prietaisų gamyba, chemijos (kalio, fosforo ir azoto trąšų, sintetinio pluošto ir dirbtinio pluošto siūlų gamyba) ir naftos chemijos pramonė; padangos, lengvoji pramonė (lino, vilnos audiniai), maisto pramonė, medienos apdirbimo pramonė (baldu gamyba), popieriaus gamyba, stiklo gamyba, metalurgija.
- Iškaskos: kalio druskos (Soligorskas), naftos (daugiausia respublikos pietryčiuose), fosforitai, akmens druska, metalų rūdos, durpės, statybos pramonės žaliavos (smėlis, molis).
- Minskas – pagrindinis pramoninis Baltarusijos centras. Čia yra pagaminamas ketvirtadalis visos pramoninės produkcijos. Kiti didžiausi pramoniniai centrai yra Gomelis, Mogiliovas, Brestas, Gardinas, Polockas, Žodinas.

Minsko traktorių gamykla

- “Minsko traktorių gamykla” (MTG) įkurta 1946 m.:
 - Joje dirba apie 20 000 žmonių.
 - Minsko traktoriai parduodami 60-tyje pasaulio valstybių.
 - MTG gamina 8-10 proc. pasaulio ratinių traktorių rinkos.
 - 1999 metais MTG pagamino 57,7 proc. visų pagamintų traktorių NVS šalyse.

Šiuolaikiniai "MTZ",
"Belarus" traktoriai
gerokai skiriasi nuo
mums gerai žinomų
jų pirmtakų. Jie yra
modernūs, šiuolai-
kiški, atitinka pasau-
linius standartus.

Žodino mieste gaminami “BelAZ”, šio BelAZ-75570 keliamoji
galia - 320 tonų :)

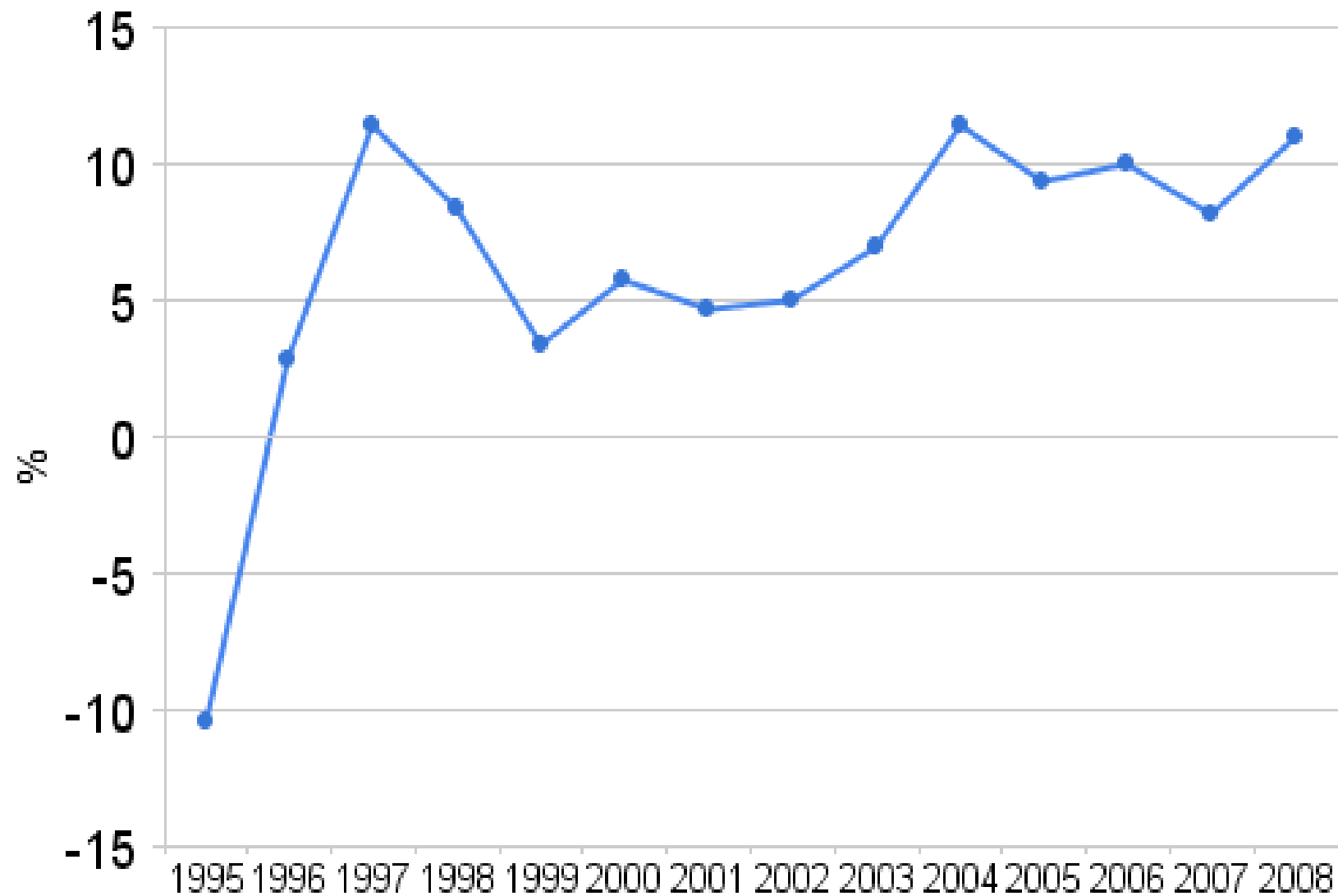

MAZ (Minsko automobilių gamykla) – gamina autobusus, troleibusus, bei kitą sunkiąją techniką.

BVP augimas Baltarusijoje

(Baltarusijos statistikos departamento duomenys)

NVS šalys (būstinė Minske)

- NVS narės
- asocijuotos NVS narės
- valstybės, NVS narės pareiškusios norą palikti organizaciją
- valstybės stebėtojos

Gyventojai, kultūra ir politika

Tautinė sudėtis:

- 81.2% baltarusai
- 11.4% rusai
- 3.9% lenkai
- 2.4% ukrainiečiai

Pranciškus Skorina (1517 m. įkūręs spaustuvę Vilniuje) išvertė Bibliją į baltarusų kalbą ir išleido ją 1517-1525 metais Vilniuje ir Prahoje. Tai buvo pirmoji atspausdinta knyga Rytų Europoje.

Senoji **Baltarusijos kultūra** labai primena Lietuvos (labiausiai Dzūkijos krašto) kultūrą. Tradiciniai patiekalai tie patys (bulviniai blynai, duona, kiauliena, degtinė :) ir t.t.), svečiai pasitinkami su duona ir druska.

Aleksandras Lukašenka eina trečią kadenciją prezindeto poste (nuo 1994 m.). Pasak Vakarų šalių politikų, Baltarusijoje nėra laisvos spaudos ir kitų informacijos šaltinių, šalies žmonės mažai informuoti apie gyvenimą svetur ir mano gyvenantys nors ir nedemokratiškai, tačiau geriau už daugelį kaimyninių šalių piliečių. Tai galėtų būti tiesa, mat dauguma žiniasklaidos priemonių priklauso valstybei ir per jas nuolat kuriamas Lukašenkos kaip tautos tėvo įvaizdis. Aleksandrą Lukašenką ir kitus Baltarusijos vadovus dėl politinių oponentų persekiojimo, rinkimų klastojimo ir laisvos spaudos ribojimo kritikuoja Europos Sąjunga ir JAV. Ypač aktyviai su tokia Baltarusijos politika kovoja Lenkija, kaltinanti Baltarusijos valdžią noru nutautinti šalies vakarinėje dalyje (Bresto srityje) gyvenančius lenkus.

P.S.: Negalima akiai tikėti viskuo, ką sako spauda ar žiniasklaida.

Vyriausybės rūmai Minske

Pergalės aikštė Minske

Centre – Baltarusijos prezidentas

Belovežo giria – seniausias Europos lygumų miškas (nacionalinis parkas)

Nacionalinė biblioteka, Minskas

Nesvyžiaus pilis

Myriaus pilis

Tipiški mikrorajonai

Tramvajus Minske

Metro Minske

Minsk

